

Båndgrundling (*Pseudorasbora parva*)

Beskrivelse

Videnskabeligt navn: *Pseudorasbora parva*

Synonymer: *Leuciscus parvus*, *L. pusillus*, *Fundulus virescens*, *Leuciscus pusillus*, *Micraspius mianowski*, *Aphiocypris chinensis*, *Pseudorasbora altipinna*, *Pseudorasbora fowleri*, *P. depressirostris*, *P. monstrosa*, *P. parva parvula*, *P. parva tenuis*, *P. parva parva*

Kaldenavn: Båndgrundling

Beskrivelse: Båndgrundling er en karpesfisk, som kan blive op til ca. 12 cm lang, men den er sjældent over 8-9 cm. Kroppen er langstrakt og lettere sammentrykt – højere hos hannerne end hos hunnerne. Munden er bred og peger skråt opad. Skællene er store og sidelinjen er fuldstændig med 32-40 skæl¹. Farven er meget variabel. Det mest karakteristiske er en mere eller mindre tydelig blåsort stribe langs siden, der bliver mindre tydelig med alderen. Båndgrundling kan blive 5 år gammel, men er kun sjældent mere end 2-3 år.

Forvekslingsmuligheder

Båndgrundlinger kan i mange tilfælde kendes alene på den blåsorte stribe langs siden. Hvis de mangler striben kan de let forveksles med andre arter af små karpesfisk. De kendes dog på en kombination af en opadvendt mund, store skæl og en kort gatfinne.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Båndgrundlingen stammer fra Østasien, og blev først konstateret i Europa i 1961 i Rumænien og Albanien, hvortil den var kommet med importerede græskarper (*Ctenopharyngodon idella*), marmorkarper (*Hypophthalmichthys nobilis*) og sølvkarper (*Hypophthalmichthys molitrix*) fra Kina. I nogle få tilfælde er båndgrundlingen blevet introduceret bevidst som prydfisk. Arten har siden de indledende introduktioner spredt sig til næsten hele Europa, det nordlige Afrika (Algeriet) og Centralasien (Kasakhstan, Usbekistan, Iran). I Danmark blev båndgrundlingen første gang fundet i Klokkeholm Møllesø i 2002³. Efter et par år forsvandt den fra søen igen, men den er siden fundet i Ryå, som søen afvander til. Den er også fundet Elling Å og Lerbæk nær Frederikshavn i 2003 og flere gange siden. I 2013 blev den fundet talrigt i Voldbækken (Århus Å-system) og i flere vandhuller i forbindelse hermed. Siden er den fundet flere steder i omegnen af Århus. De danske fisk stammer formentlig fra udsatte akvarie-/havedamsfisk, for arten forhandles i mindre omfang som prydfisk herhjemme.

Score og baggrund

Vi benytter en skala fra 1-3. 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj

Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- eller naturværdi	Påvirkning af hjemme- hørende arter	Påvirkning af økosystemer	Økonomiske effekter	Helbreds effekter	Harmonia	Samlet
2	2	3	2	2	1	9	12

Spredningspotentiale: 2 (middel). Spredningspotentialet for båndgrundling er vurderet til middel. Den danner tilsyneladende let ynglebestande i vores natur, og lokalt er den meget talrig. Den bliver kønsmoden, når den er 1-2 år gammel og producerer op til ca. 6.000 æg. Den spredes let indenfor de enkelte å-systemer, mens spredning fra å-system til å-system sandsynligvis i de fleste tilfælde er et resultat af menneskelig indblanding. Stigende temperaturer vil være en fordel for arten, da det danske klima regnes som en vigtig bremseklods for dens videre spredning herhjemme. Den trives tilsyneladende også dårligt på steder med mange rovfisk, så store bestande af disse vil virke bremsende på spredningen.

Levestedets bevarings- eller naturværdi: 2 (middel). Levestedets bevaringsværdi er vurderet til middel. Båndgrundling lever typisk i næringsrige damme og mudrede bække med mange vandplanter. Herhjemme er den oftest fundet i regnvandsbassiner og andre stærkt menneskepåvirkede habitater. Den findes undertiden i større vandløb og søer, og den er meget tolerant.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 3 (høj). Påvirkning af hjemmehørende arter vurderes til høj. Båndgrundlingen æder bl.a. planktondyr, og kan derfor være en direkte konkurrent med hjemmehørende arter, der også lever af disse krebsdyr². Den konkurrerer også om pladsen, da den kan være meget aggressiv overfor andre fisk, og man har set eksempler på, at den har slået selv større fisk ihjel¹. Endelig kan den være bærer af en dødelig, encellet parasit (*Sphaerothecum destruens*), der udgør en trussel mod andre fisk i de europæiske farvande⁴.

Påvirkning af økosystemer: 2 (middel). Påvirkningen af økosystemer vurderes til middel. Båndgrundling, som kan være meget talrig, æder bl.a. planktoniske krebsdyr, og en reduktion af disse kan føre til en stigning i antallet af planteplankton, som kan føre til forringet sigtgybde².

Økonomiske effekter: 2 (middel). De økonomiske effekter for båndgrundlingen er vurderet til middel. Der bruges ikke penge på hverken overvågning eller bekæmpelse af arten, og man har herhjemme ikke set dokumenterede skadevirkninger. Arten kan potentielt få økonomiske konsekvenser. Hvis klimaet bliver varmere, vil problemet formentlig blive større. Udover den direkte skadevirkning kan arten i kraft af sin rolle som vektor for smitsomme sygdomme (herunder *Sphaerothecum destruens*) blive en trussel mod både hjemmehørende og opdrættede fisk⁵.

Helbredseffekter: 1 (lav). Der er ingen kendte negative helbredseffekter.

Total score = 12

Kilder

- ¹ Møller, P.R. 2012. Båndgrundling. S. 257-264 i: Carl, H. & Møller, P.R. (red.). Atlas over danske ferskvandsfisk. Statens Naturhistoriske Museum.
- ² Anseeuw, D., Branquart, E., Lieffrig, F., Micha, J-C., Parkinson, D., Verreycken, H. (2007) Invasive species in Belgium - *Pseudorasbora parva* – Stone moroko, Topmouth gudgeon. <http://ias.biodiversity.be/species/show/5>
- ³ Olesen, T.M., Nielsen, J.G. & Møller, P.R. 2003. Båndgrundling *Pseudorasbora parva* (Temminck & Schlegel, 1846) ny ynglefisk i Danmark. Flora og Fauna 109(1): 1-5.
- ⁴ Witkowski, A. 2011. NOBANIS – Invasive Alien Species Fact Sheet – *Pseudorasbora parva*. – From: Online Database of the European Network on Invasive Alien Species – NOBANIS www.nobanis.org.
- ⁵ Panov, V. (2006) Daisie factsheet on *Pseudorasbora parva*.